BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dnia 26 czerwca 1930 roku. 285.

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

----ooooO§Ooooo----

§

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

W y s t a w a r o l n i c z o - p r z e m y s ł o w a w K o w n i e .

Dnia 18-go b.m. w Kownie odbyło się uroczyste otwarcie litewskiej wystawy rolniczo-przemysłowej, którego dokonał prezydent państwa w otoczeniu członków rządu, korpusu dyplomatycznego, attache wojskowych państw zagranicznych oraz szeregu urzędników cywilnych i wojskowych.

Na wystawie znajduje się 60 pawilonów i 15 placów dla eksponatów, 6 pawilonów zagranicznych, w tem łotewskie i ZSSR. Utworzono 16 komisyj ekspertów, zawierających razem 70 członków. Dla nagród przygotowano 850 medali: 150 złotych, 250 srebrnych, 450 - bronzowych. Oprócz medali, innych nagród w tym roku nie będzie. Pozatem Izba rolnicza asygnowała 38.509 lt. tytułem nagrody pieniężnej za zwierzęta. Z tej sumy 20.000 przeznaczono na konie, 10.000 na bydło, 2.500 na trzodę chlewną i 6.000 na drobne gałęzie gospodarstwa rolnego. Budżet wystawy wynosi 255.000 lt. i ma być zbilansowany bez zysku. 20,25 % tej sumy uzyskano za wydzierżawienie placów i pawilonów, reszta ma się uzyskać za bilety.

Z pawilonów na wyróżnienie zasługuje przedewszystkiem najokazalszy pawilon Wielkiego Księcia Witolda. Mieści on portrety samego księcia, sztychy jego bliskich współpracowników, obrazy, przedstawiające zamki warowne na Litwie z czasów Witolda Wielkiego, oryginał bulli papieża Marcina V, powołujący do życia biskupstwo żmudzkie w 1417 roku i t.p. ~~Wxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

W dziale hodowlanym wystawiono 189 koni, bydła rogatego - 116 sztuk i trzody - 59, owiec - 31. Pozatem wystawiono po kilka - naście klatek kur , kogutów, kaczek, gołębi, królików.

Przemysł litewski jest na wystawie reprezentowany niemal przez wszystkie znaczniejsze firmy w Litwie.

W pierwszym dniu na wystawę przybyło z prowincji do Kowna około 15.000 osób, zwiedziło wystawę około 10.000. Drugiego dnia przybyło około 60.000 osób, zwiedziło zaś wystawę około 50.000. Dnia 20-go b.m. do Kowna przybyło przeszło 10.000 osób. W tymże dniu do Kowna przybyła z Rygi wycieczka dziennikarzy łotewskich. W 16 komisyj ekspertów w ciągu dwóch dni dokonywało ekspertyzy wystawionych eksponatów. Wydano szereg medali złotych , srebrnych i bronzowych za konie, bydło i nierogaciznę.-

P r z e m y s ł l i t e w s k i .

"Lietuvos Aidas" Nr.136 z dn.18.VI.1930 r.

W chwili obecnej w przemyśle litewskim zatrudnionych jest 100.000 osób we wszystkich mniejszych i większych przedsiębiorstwach przemysłowych. Przedsiębiorstw, zatrudniających więcej niż 5 osób, jest 1.238 z 32.000 robotników, z tego w Litwie 878 przedsiębiorstw, z 14.400 pracownikami i w kraju Kłajpedzkim - 360 z 7.740 pracownikami. Najważniejsze miejsce zajmuje przemysł, produkujący artykuły spożywcze. W przemyśle tym istnieje 259 przedsiębiorstw, zatrudniających 3.904 osób. Produkcja ważniejszych przedsiębiorstw w Litwie w 1929 roku była następująca: młynów - około 38. milj.lt. /47 przedsiębiorstw; browarów - około 6,5 milj.lt. /10 przedsiębiorstw/; gorzelni - 6 milj.lt. /1 przedsiębiorstwo/; fabryk cukrów i czekolady 7 milj.lt. /38 przedsiębiorstw/; tytoniu i papierosów - 6,5 milj.lt. /9 przedsiębiorstw/. ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Dalej następuje przemysł drzewny/tartaki, fabryki fanierv, mebli i t.p./: 198 przedsiębiorstw zatrudniających 4.030 osób. Produkcja obrobionego materjału leśnego, desek, belek i innych w tartakach komercyjnych w Litwie wynosiła około 8 milj.lt. /49 przedsiębiorstw; mebli i innych wyrobów drzewnych - 3 milj.lt. /44 przedsiębiorstwa/.

Przemysł maszynowy i obróbki metalu - 102 przedsiębiorstwa, zatrudniające 2.200 osób. Produkcja wyrobów żelaznych, bla-

szanych, drucianych, maszyn i różnych narzędzi rolniczych wyniosła 10.000 miljonów lt. /37 przedsiębiorstw/.

Przemysł włókienniczy /tkalnie, przędzalnie, fabryki obróbki lnu i inne/ - 69 przedsiębiorstw/ , zatrudnia 2.000 osób. Produkcja tkanin lnianych, bawełnianych i wełnianych wyniosła 9 milj. lt. /5przedsiębiorstw/.

Przemysł skórzany - 44 przedsiębiorstwa, zatrudniają 680 osób. Produkcja skór wyniosła 14-17 milj.lt. /30 przedsiębiorstw/. Przemysł chemiczny /produkcja zapałek, farb, mydła, przedmiotów kosmetycznych, perfumeryjnych i t.p./ - 54 przedsiębiorstwa, zatrudniają około 1.100 osób. Produkcja mydła, przedmiotów kosmetycznych i farmaceutycznych wyniosła 3 milj.lt. /16 przedsiębiorstw/; produkcja zapałek - 4 milj.lt. Przemysł papierniczy i poligraficzny /fabryki celulozy, papieru, kartonu, drukarnie, introligatornie i t.p./ - 63 przedsiębiorstwa, zatrudniają 2.500 osób. Produkcja kartonu, papieru i wyrobów wyniosła zgórą 2,5 milj.lt /14 przedsiębiorstw/.

Przemysł ubraniowy i obuwia /pracownie krawieckie, przedmiotów galanterji, trykotarskie, obuwia i t.p./ - 158 przedsiębiorstw zatrudniają około 1.900 osób.

Torfiarnie, cegielnie, fabryki szkła i inne - razem 113 przedsiębiorstw; zatrudniają 2.300 osób.; oprócz tego, szereg elektrowni, zatrudniających niemałą ilość osób.

Najważniejszemi ośrodkami przemysłu są: Kowno, Kłajpeda, Szawle, Marjampol, Wyłkowyszki i Poniewież. Głównemi ośrodkami poszczególnych dziedzin przemysłu są: Młynów - Poniewież, Kowno , Kłajpeda, Marjampol; fabryk cukierków - Kowno, Szawle, Kłajpeda; gorzelni i fabryk drożdży - Marjampol, Poniewież, Wyłkowyszki, powiat Kowieński; fabryk tytoniu - Kowno, Kłajpeda; browarów - Kowno, Kłajpeda, Prony, Szawle; tartaków - Kłajpeda, Kowno i Marjampol /miasta i powiaty/; forniru - Kłajpeda; fabryk mebli i wyrobów z drzewa - miasta i powiaty Kowno i Kłajpeda; pracowni i fabryk skór wyłącznie Szawle; fabryk maszyn i wyrobów metalowych - Kowno, Kłajpeda, Marjampol i Wyłkowyszki; przemysł chemiczny - Kowno i Kłajpeda; fabryki włókiennicze - Kowno, Kłajpeda, powiat Rakiski, Birże, powiat Telszewski; fabryki obróbki lnu - Szawle, Poniewież, Kowno; przemysł papierniczy i poligraficzny - Kłajpeda, Kowno; fabryki obuwia i trykotarskie - Kowno i Szawle.-

"Dzień Kowieński" o życiu gospodarczem Litwy według danych statystycznych z wystawy.

"Dzień Kowieński" Nr.140 z dn.23.VI.1930 r.Art.p.t."WRażenia z wystawy". Streszczenie:

Tegoroczna wystawa rolniczo-przemysłowa w statystyczny materjał nie obfitowała. Dlatego też nasza gospodarcza rzeczywistość odbiła się w niej tylko w bardzo słabym stopniu. Przeglądając np. dział bydła rogatego, nic się nie dowiadujemy ani o jego stanie jakościowym ani ilościowym. Dopiero na drugim końcu wystawy w pawilonie Ministerstwa Rolnictwa odgrzebujemy tabelę, która poucza, iż bydła rogatego w kraju było sztuk /w tys./:

1913 r.	1920 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.
766	604	1.128	1.199	1.160

Jeszcze gorzej z informacją o nierogaciźnie. Ta sama statystyka w pawilonie Ministerstwa Rolnictwa głosi, iż świń w kraju mieliśmy sztuk /w tys./:

1913 r.	1920 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.
458	1.118	1.010	1.060	944

Pozatem pozostaje całkowicie pominięty obraz znacznego rozwoju hodowli trzody chlewnej ostatniemi czasy. Nie znalazła wreszcie należytego wyrazu na wystawie przełomowa obecnie w gospodarstwie rolnem chwila załamania się cen zbożowych, a zatem upadek gospodarki zbożowej i przejście na hodowlaną.

Oprócz pomienionej ilości bydła rogatego i trzody, w kraju było: /w tysiącach/

w roku	koni	owiec
1913	373	577
1920	335	894
1927	617	1.410
1928	611	1.468
1929	588	1.125

Produkcja płodów rolniczych w Litwie z 1 ha przedstawia się następująco:

	Żyto.	Pszenica.	Kartofle.	Owies.	Jęczmień.
1921-25	21,2	22,8	22,0	19,4	21,9
1928	20,4	22,6	158	18,5	17,8
1929	24,7	25,3	297	24,8	24,3

Wymowne są cyfry, dotyczące wywłaszczenia i parcelacji własności ziemskiej. Jak się okazuje, w okresie od 1919 do 1920 roku wywłaszczono i rozparcelowano ogółem 567.667 ha dworskiej ziemi. Pozostało jeszcze 144.206 ha. W ciągu tego czasu powstała nowa klasa osadników, których liczba wynosi obecnie 34.299. Z liczby tej w dniu 1.I.1930 r. nie miał ani jednego budynku następujący procent:

1920 r.	1924 r.	1926 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.
3,7	10,4	12,8	13,8	23,1	53,8

Czyli dotąd, t.j. w ciągu 10 lat, ani jednego budynku nie postawiło śroednio 15,4 % ogólnej liczby osadników..

Podczas gdy wywłaszczenie i parcelację ziemi dworskiej i lasów przeprowadzono niemal całkowicie w ciągu kilku lat, bardziej pilna i potrzebna praca nad rozkolonizowaniem wsi odbywa się żółwim krokiem. Mianowicie, w ciągu dziesięciolecia - od1919 do 1929 roku ogółem doprowadzono do porządku tylko 2.025 wsi, 43.368 gospodarstw o ogólnej przestrzeni 558.281 ha. Do 1930 roku pozostawało nierozkolonizowanych 6.326 wsi o przestrzeni 1.062.369 ha.

A oto wywłaszczenie lasów. W 1919 roku było 353.000 /38 %/ ha lasów państwowych, 532.600 /57 %/ ha lasów prywatnych i 42.400 /5 %/ ha majoratów. Obecnie, w 1930 roku sytuacja przedstawia się tak, iż w rękach prywatnych właścicieli pozostało jedynie 69.000 /7 %/ ha lasu, państwo natomiast znalazło się w posiadaniu 890.900 /93 %/ ha.

Wielka szkoda, iż do tej tabeli nie dołączono sumy szacunkowej, na jaką można obliczyć te pół miljona ha lasu, jakie przymusowo i bez żadnego odszkodowania przeszło na rzecz państwa.

Jakie dochody czerpie państwo z tego lasu, wykazuje inna tabela, która podaje eksport lasu. Mianowicie, wywieziono z Litwy materjału leśnego:

	1924 r.	1925 r.	1926 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.
nieobrobionego						
tys.t.	138,2	133,9	196,9	106,5	205,4	281,8
milj.lt.	17,7	12,6	14,5	8,1	17,0	25,2
obrobionego						
	79,9	58,6	41,3	66,9	74,3	80,7
	28,8	18,2	13,9	19,9	29,2	35,4

Ciekawy jest też schemat administracji leśnej, którą obejmuje departament leśny Ministerstwa Rolnictwa. Cały ten aparat, zaczynając od dyrektora departamentu i kończąc na 2.520 gajowych, składa się conajmniej z 3.000 osób. Utrzymanie administracji leśnej ko-

sztuje państwo litewskie około 5,5 milj.lt. rocznie, pochłaniając w ten sposób około 7 części całego czystego dochodu, jaki daje gospodarka leśna.

Obszar, zasiany cukrowemi burakami, stanowił: w roku 1923 49 ha, w 1925 - 116 ha, w 1926 - 192 ha, w 1927 -251 ha, w 1928 - 266 ha, w 1929 - 219 ha, w 1930 - 700 ha.

Słodycz litewskich buraków doszła od 16,46 % w roku 1923 do 17,64 % w roku 1929.

Konsumcja tytoniu w latach od 1924 do 1929 roku przedstawia się następująco:

Tytoń miejscowy	Rok	Tytoń zagraniczny.
12.659 kg	1924	729.243 kg.
38.445 "	1925	773.065 "
67.931 "	1928	1.073.956 "
50.680 "	1929	1.155.124 "

W pawilonie Ministerstwa Komunikacji dowiadujemy się, że na jednego mieszkańca przypada rocznie listów: w 1922 r. - 14, w 1929 - 31. Liczba pocztowych urzędów i agencyj pocztowych wynosiła w 1929 roku 515. W ten sposób jeden urząd pocztowy obsługuje 4.480 mieszkańców. Natomiast dodatnio się przedstawia rozwój komunikacji telefonicznej. W 1919 roku zaczęto od 360 abonentów, w końcu zaś ubiegłego roku liczna ich wynosiła 12.860. Na 1.000 mieszkańców w 1927 roku przypadało 4,83 abonentów telefonicznych, w 1929 r. - z każdych 179 mieszkańców jeden tylko był abonentem telefonicznym.

Frekwencja na kolejach żelaznych w ciągu ostatnich pięciu lat stale się zmniejsza. I tak przewieziono pasażerów:

w 1925 r.	3,6 milj.	osób
" 1926 r.	3,2 "	"
" 1927 r.	3,1 "	"
" 1928 r.	3,0 "	"
" 1929 r.	2,8 "	"

Należy to złożyć na karb wzmożonego rozwoju komunikacji autobusowej. Jak widać ze statystyki ruchu na stacji autobusowej w Kownie, w 1928 r. przewieziono 418.725 osób, w 1929 - 458.525.

W pawilonie samorządu miasta Kowna rzuca się w oczy olbrzymi wzrost abonentów elektrowni miejskiej. W 1921 roku było ich 2.840 /785 kilowatów/, w 1930 roku - 13.712 /3.465 kilowatów/.

Liczba dorożkarzy w Kownie stale się zmniejsza. W 1919 roku było ich 283, w 1927 143, w 1929 liczba ta spadła do 115 i prawdopodobnie będzie spadał i nada l wobec 474 samochodów w mieście, których w 1920 roku naliczyć można było tylko 4. Również pokaźny jest wzrost ilości motocykli. W 1919 roku w Kownie było ich tylko 2, w ubiegłym zaś już 131. Jeszcze bardziej imponujący jest rozwój rowerów. W 1919 roku Kowno liczyło ich 36 sztuk, w 1927 - 2.839 i w 1929 - 3.583.

Wreszcie, wartość majątku miasta Kowna wynosi 67.852.117 lt.-

P o d p i s a n i e u k ł a d u h a n d l o w e g o z D a n j ą i I s l a n d j ą . Dnia 21-go czerwca w Ministerstwie Spraw Zagranicznych został podpisany układ handlowy między Litwą z jednej strony, a Danją i Islandją - z drugiej. Układ podpisali: ze strony litewskiej minister spraw zagranicznych dr. Zaunius, duńskiej - chargé d'affaires poselstwa duńskiego p.Bering. Układ zawarto na zasadzie największej przychylności.-

Z a m k n i ę c i e w y s t a w y r o l n i c z o - p r z e m y s ł o w e j . Dnia 22-go czerwca odbyło się zamknięcie wystawy rolniczo-przemysłowej w Kownie. Burmistrz kowieński Wilejszys wygłosił mowę, w której podniósł znaczenie wystawy dla gospodarstwa rolnego tudzież handlu i przemysłu.-